

ԱՌԱՔԵԱԼ ՄԸ

Բէթթրնպուրկ զազէթաւարճ արւն
սիւղիւն զիւարէթի միւնաթիպէթիլլէ հազ
սըզաւը մէզալէլէրտէ, Ալմթրիւա-Մաճա
լէ Րուսիա տէլլէթէրիւն ըվազալթ
տօսթմանէլէրիւ զիթր իլէ, պու- հալիւ

ՄՈՒԹ ՀԱՍԷՊԵՆՆԵՐ ՀԱՍԻ. — Ա. ֆրիդլանդ
 ձեռնարկտե՛ս մուհարեպէնին հալինէ կէլին-
 ճէ, մէլտանը հարապըն դահէթ վաշի վէ
 Պօէրլէրին տաղընըգ. օլմալարը, Ինկիլիդ
 գօմանտանալարընը շիմտիհէ գաաար գա-
 աթի պլը նէթի՛նէ էլտէ, Իթմէլէրլին ման-
 ղիմօմօ օլտղղընտան, Լ. Բիշնէր պաշ գօ-
 մանտանալըղա թախին խոխլը խոխլմէզ,
 պու նօգթահա հասըը տիդ գաթ խտէրէք,
 լէյտանը հարապը թահալտ իթմէք վէ Պօէր-
 էրի թագիհգ ալլըմա ալմազ իւզը, էթ-
 աթտա գուռէլէր ինաաընա թէշէպլիս
 իթմիշ տի դի, հէնուզ իթմիշնէլին միզ-
 ոտտարա գուռէ ինչա խոխլմէմիշ օլմաալլա
 պէրապէր, Պօէրլէր, շիմտիտէն կիւճիւք
 շէքմէնէ պաշալմաըլար, վէ սօն կիւնլէրտէ
 պազը մալլուպիհէթէ տէ ուղթամըլար
 ողըր: Իմտի պու գուռէլէր իքմալ օլուտու-
 հաէ, Պօէրլէր, հէր թարաֆտան թագիհգ
 օլուռնարաք, գաթի պլը մուհարեպէ պլըն:
 Իլուգուռինէ ինթիմալ հարը օլաճադ տէրի:
 Լ. Բիշնէր իշպու մուհարեպէտէ Պօէրլէ-
 րին իշնի պիթիթէկինի գալլին իւմիտ
 իթտիհի հալտէ, տիկէր թարաֆտան Թը-
 րանալալըն իլլըրաաաաթլ վէքիլը Ծը Լէյտա
 տախի՝ մուհարեպէնին տահա ճն աէնէ տէ-
 վա՛մ խաշպլիթէճէկինի տէրմիտան խոխիօր,
 վէ պուհա հազըն պլը թախլին տէ, Տէյլի
 Նիւզը գազը թաթարըն աաքերի մուկպիթի
 թարաֆտան իշար խոխիօր:

ԲԵՆՍՏԻ: — Տերխատաւելի վէ պիւտաւը
լէշտէսէ պուլունան էմպաք վէ ագապըն,
արարը մախտուսընա թէվիթիզէն, սէնէի
ալիէ վէրկիլէրնին նըսպը նազա վէ նըս-
ը տիկիլը սէրկի վէ գուբոն, վէ 316 սէ-
էսինէ ախտ վէրկիլէրնին տէ 100տէ 75ի
ազա վէ 25ի քէզալվիք սէրկի վէ գու-
նին ոլարադ իսթիֆա վէ մանուսպ մուս-
լէշտէն սոնապը թարաքնընան վուզու-
տուն միւրաճաւթ իւզէրնէ իւզէրնէի
էլլէճէ իպֆա իսթիվէքաէ իսէ տէ, կէ-
ճէք 1318 սէնէի մալիէսի մարաք իպ-
իլիտաընտան իթիպաքէն, սէնէի սապըզա
նըմընիւս տաճաքէ զլան սէնէի նալիէ
էրկիսի, հիւքմի գարաք իճապընճա, օ-
էնէ շուպաթը նիհաէէթիթի տէլիէն, 100տէ
25ի նազա վէ 25ի մանուսպ վէճիլէ, վէ
էնէի սապըզէ սըրաքսնա տախիլ զաճազ-
ան 1316 սէնէսի վէրկիլի սախի թէմա-
էն նազէնի իսթիֆա գըլընճաղընա, վէ
էնէ նիհաէէթիթի ազ պիլ գէման գաւ-
ըլընա պիթաէն, միւրաճաւթ իտէճէք աս-
ապը էմաընը պիլ սան էվիլի իսթալը
ուտալթիթըլա միւսաաալիէ մէզքիւրէթի
իճազգ իսթիֆաաւէլէրնի մուճիլզ զլաճ-
ըլէ, իսպըրնի ճէլլիլիճէ պու. պապալ
սախի իսէհիլաթի սէնէիզգ պապը թէտա-
լի իթիթիլազ գըլընճըլ զլուտըլունտան,
սապը էմաընա սէնէ նիհաէէթիթի սոզ-
նը սըրըրըմալազ, չիսթիտան իսպըրնէ
իթիֆաաւէթա, իլպլու միւսաաալէտէն իս-
իթաաաաէէ չիսթա վէ միւսաաաալթ զլուտ-
աաք իլըուսթ իլան զլուտըր:

Տիւն Բարառաղ սէփորի վէ Սալիէ նէ-
զարէթի միւշավորի Բաֆօֆ պէ՛ն Պապը
Արևոտ սասորազամ հաղրէթ լէրիլլէ միւշա-
զաթ իթմիլէր տիր:

—Տէրխասաւէթ Ավաթրիա սէփորի պա-
րաւ տր Գալիէնին՝ Բաբա հաղրէթ լէրիլլէ
միւշազաթնաւ տն ֆէվզէլատէ էնէմիլիէթ
վէրիլլէ քոտէ օլուդու՝ Բօմատան հաղըլ-
միլլ տըր:

—Գալաթիա զէօրրիսիւնիւն Իսթան-
պօլ ճիւնէթիստէ Էմինէ-նիւրի մէյտանդնտա
սապահլարը դուրուլմազտա օլան սէպլէ
բազարըլլա օրտաւքի սէպլէճնի տիւքքեան-
լարընը՝ Ուն-դաբանը զէօրրիսիւնիւն Իս-
թանպօլ ճիւնէթի պալընի հաղըլլէ՛ն, Գա-
լաթիա զէօրրիսիւն պալընի մուշթաղամ
վէ միւղէլիէն պիր հալէ դօնմատը՝ Շէհրի
էմինէթիստէք զօմիլթիսնընա թէղէքքիւր
խորմէքստէ տիր:

—Կէլէճէք իւք պահարտա Բօմատա
ազա օլունաճազ Օլան թարիխի դօնկրէսի-
նէ հիւքիւնթիք Սէնիէ տալի իլթիլաք իս-
տէճէլիստէն, զիթիպլի տանիի հաղըլլէ
Շէհրիսարի Իսմէթ պէ՛ն հաղրէթ լէրիլլէ մու-
րախիսա թալիխ զըլլնմիլլ տըր:

—Մահմէթիլ թէմիլլ ազաղնտան
Եօրիկատիա էֆի հէ Չնճի թիւթպէտէն նի-
շանը Օսմանի ինան պուլտուլմուշ տըր:

—Մալիէ միւշավոր մուալլինի Հազգը
պէյնէ տալէ շէվիլի թիւթպէտի թէվփիշ վէ
Ճէնէվրա պալ շէվիլիստէն Հայատը պէյնէ
Չնճի Օսմանի նշանը ինան պուլտուլմուշ
տըր:

—Թահսիլի կազլիսիէ ճէլիլէտէն Տիւ-
նուշը ումուսիէ խաթէսիւնէ ինալէ օլունա
մուշ օլան ալար մաթլուպաթնրտան վէ
եա Պանզը Օսմանիէ ճիւթ իրիլլէ միւշ-
թէղիւ մէնէտթնրտան ազըր մահէլլէր-
ճէ թէսմ արանմազտա օլուդու՝ Մալիէ
նէզարէթիստէ խապէր ալընարազ, իգթի-
ղա խոթիլէթ՝ պու եօլտա պիր թահսիլի
զալզըլմամալարը պիլիստիլմիլ տիր:

—Ճոււմաա իրթէսի կիւնիւ Յրանաա սէ-
ֆիթի Պապը Արևոտ սասորազամ վէ իս-
րիճի հաղըր հաղարաթըլլա, վէ իթա-
լիա սէփորի տէ խարիճիէ հազըրը հաղ-
րէթ լէրիլլէ միւշազաթ իթմիլլէր տիր:

—Բազար իրթէսի կիւնիւ տալի Պա-
պը Ալիտէ մալիէ հաղըրը բաշա հաղրէթ-
լէրի վէ Անասուլու չըմնտըֆէր տիրէք-
թօրը Մ. Հիւլիսին՝ սասորազամ հաղըր
լէրիլլէ, Իսիլիլէրաա սէփորի՝ խարիճիէ
հաղըրը հաղրէթ լէրիլլէ, վէ Աըրպիա սէփի-
րիլլէ Ավաթրիա մազահաթ կիւզարը տալի
սասորազամ վէ խարիճիէ հաղըրը հաղարա-
թըլլա միւշազաթ իթմիլլէր տիր:

—Ելիլլէ մէլքիսիէ Գուտա միւլթէ-
սարըրֆը ճէտարի ֆեաղիմ պէ՛ն հաղրէթ
լէրի՝ սասորազամ վէ տալիլիէ հաղըրը
հաղարաթըլլա զիւրաթ իլլէմիլ տիր: Միւ-
թէսարըրֆը միւշարիլլէ՝ հարըն մահէլլի
մէմուրիլլէթիւն միւլթէլլէճնիսն Տէրիստա
տէթիւն հարթիթ խոթէճէ տիր:

—Կիւլէն կիւն Բուսիա սէֆարէթիսնէ-
ոնոտէ պիր պալօ վէրիլիպ, պունտա պա-
ղը սէփորիլլէր իլէ մատամարը, սէֆարէթ
թիւճէմիլլէր, Շուրաթ տէվլէթ ազա-
սընտան թիւրիսան բաշա, թէշրիֆթիթ ու-
մուսիէ հաղըրը Բպարալիլլէ, թաշրըրա-
թը խարէճիէ քաթթիպի Նուրի պէ՛ն, թէշ-
րիֆաթիլի խարիճիէ Ղալիպ պէյն, մուալի-
նի Ապա էլ Բէդազ պէ՛ն, Պանզը Օսմանի
միւտիր մուալլինի Բանճիլի պէ՛ն հաղարա-
թը վէ սաիր զէվաթը միւլթէպէրէ հաղըր
պուլտուլմուշալար տըր: Պալտոտա սօնրա պիր
զիւսաֆէթ վէրիլլէ տիր:

—Ամուսիա սէֆարէթիսն մահէլլինէ
մէմուր Լօրէլլ վաբօրը՝ էվվէլիւ ազլամ
Սէլանիէ կիթմիլլ տիր:

—Բազար կիւնիւ Լօնտրաա Իսիլի-
թէրաա զըրալը թարաֆընտան պիր զիւս-
աֆէթ վէրիլլէթք, պունտա Օսմանը սէփի-
րի տալի հաղըր պուլտուլմուշ տըր:

—Տիւնուշը ումուսիլլէ Օսմանը տա-
լիլլէրի վէքիլի Համաթի պէյնի մէմուրիլլէ

Թի տախի՝ տիկէր ճնճնպի վէքլլէրի կիւ պի, 5 սէնէ իլլին տահա թէմտիտ օլուն մուշ տըր:

— Էրգոււմտա գէղգէտէն խասարտիտ օլան լարիլին կօթթիւրիւլէք քէրէպթէլի թաթթաք վէ աղանջարքն մուլազգաթէն կէօթիւք րէմանտին մուշաթ թուրուլմաս սընա գարար վիլլիվիլ տիր:

— Իգմիրտէ մէշհուր սէֆանն սահիպ Մ. Բանտալէօնը քիւլիւք պիրատէրի Մ. Եանազօ Բանտալէօն ճուսմա իրթէսի կիւ ճէսի քէնտիթին օտասընտա առարազ թէլէֆի նէֆա իթմիլ տիր:

— Իգմիրտէ թիւրիսն թաճիրի վէ գօմիւսիօնը Տիգրան կֆ. Ձիլլիկիրեան, չիգան հաթթա դարֆընտա իանէսինէ կիւ տէրքէն, պիր սօզաղըն քէօշէսինտէ կիւլէլմիլ օլան պիր քիւմէ՝ միւմարլէշին իւզգէրինէ պիր րէլօլլէր սլգօմը իսէ տէր գուրլուն՝ Տիգրան կֆ. նին գուպաղընըն հանընտան կէշիպ, մէքթէպտին ալտէթ իթմէքտէ օլան Տանիրարգա վէ Շուէտ-Նօրլէճ գօնօսօընըն 11 հաշընտաքի էլլաաընա իսապէթլէ, պիհարէի կարալաւմը տըր: Ճարի՛ իլէ տիկէր պիր րէֆիզի ֆիրար իթմիլլէր տիր:

— Սէրվէթ դազէթասը՝ Պէնօղլուտա գոււմարխանէլլին րէյաէրքէյ գարանա տըրլըն վէ գոււմարըն մէն իստիվիկինի հաղաղգտան սօնրա, կիճէլէրի թուրմար վէ սաիր օհուրլար օյնտանն էվլէրին տախի էլպէթթէ դապըթանըն թաշիթը նէդարէթիլտէ պուլուտաճաղընը իլավէ իտիօր:

— Ճուսմա իրթէսի կիւնիւ իսթմանպօլտա Օրօղտի Պազ մաղաղասընն էօնիւտա էլէր Իրանը սըրմար պէյնիտէ, Իբանալէ Երեւնիպար թէրէմանլըք իթմիլ Իշլիտէն տօլաեք հարը օլան խուտալէթ սէպէպլլլէ, միւնաղաս գուհուր իտիպ պուշարտան պիրի՝ տիկէրինի թէշիլքէլիւճէ ճէրէ իտէրէք ֆիրար իթմիլ իսէ տէր, ազ սօնրա գաթիլ՝ դապըթա թարաֆընն տալ տէրտէթ մօլունմուշ վէ ճինսահէթիլի իգարար իթմիլ տիր:

— Յուլմ. 18տէն 26հա գասար շէշլիսիլգտէ 306 քիշի վէֆաթ իթմիլ տիր:

— Ջարէվտա նամ Րուս վարօրը չըգան հաթթա Վարնատան Պուրկաղա կիտէրքէն, ֆուրթուտան թուրթուարազ պաթմըլ իսէ տէ, նուֆուտա թէշէֆաթ օլմամըլ տըր:

— Չըգան հաթթա Հալէպտէ վէ ճիւվարընտա շիտտէթիլ սօուգ իճաթի հիւքմ իթմիլ տիր:

— Բումէլլէ տէմիր հօլլար խաթթը իւզէրլտէ վուգուրի հաղաղընմըք սու թուգհանալարը, գանն օլունմըրընտան իտիտտէ վէլիսի օլմուշ տըր: Էվլօրա իլէ րօսիպ մուխապէրաթը թէմամիլլէ գաթթ օլուն մուշ օլուպ, անճազ 8-10 կիւնտէն թէքլարար պաշլանապլլէճէք տիր: Գաթարալընն սօղլուտան սօղլու իլլէմէսինէ կէլինճէ, պիր ալտան էվլէլ գաղիլ օլմանաճազ տըր: Շարք տէմիր հօլլարը իտաքէսի թամիրաթնն սէրխան իճարալ իլլին թէտապիլլի լաղըմէր իթթիլաղ իլլէմիլ տիր: Էն զիտտէ թուգտան վուգու պուլան մահէլլէր՝ Էրկէնի վէ Չօրլու-Տէրէ օլուպ, սէլլապ օլ գասար շիտտէթիլ օլմուշ տուրքի, տէմիր հօլ խաթթլարը պօղղլմուշլար տըր: — Էտիրէտէն ալլանն խապէրլէր նէդարին, Մէրէճ նէրի ճօշարք, Սօֆուլը, Ճիհանիկլ վէ մահալ սաիրէ թէմամիլլէ սուլարըն ալթընտա գալմըլլար տըր: Տէմիր հօլ խաթթը, 17 քիլօմէթր մահէլլէ գասար զանէթ պօղղլմուշ տըր: Տիկէր րէք չօզ կէրէրտէ խաթթըն ալթընտէր տիրէքլէրի վէ թաղարը սուլար իթթիլլարտիկունտէն, տէմիր չիւպուգլար՝ մուսլապտա գալմըլլար տըր: Էրկէնի քէօրիւսիւ ֆէվզէլտտէ խաաարուլարմը տըր: — Գոււմանիանըն իլանընա կէօթէ տախի, Մուրաալը վէ Բալլիօքօյ քիթմաիօնլարը պէնիլտտէքի տէմիր հօլ խաթթը զիտտէճէ տիւշարը խաաար օլտուգտաք մահալ գաթարալ անճազ 10 կիւնէ գոււմար իլլէհէպիլլէճէ տիր:

